

Etusivu>Oikeudenkäyntimenettely>Videoneuvottelut>Käsikirja

Käsikirja

4.1. Oikeudelliset puitteet rikosasioissa

68. Rikosasioissa keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa vuonna 2000 tehdyn yleissopimuksen 10 artikla muodostaa oikeudelliset puitteet rajatylittävissä tapauksissa. Seuraavat säännöt ovat voimassa:

Pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion oikeusviranomainen on läsnä kuulemisen aikana, tarvittaessa tulkin avustamana, ja hän huolehtii myös kuultavan henkilöllisyyden varmistamisesta sekä siitä, että kuulemisessa noudatetaan pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lainsäädännön perusperiaatteita. Jos pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion oikeusviranomainen katsoo, että kuulemisen aikana rikotaan pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lainsäädännön perusperiaatteita, sen on välittömästi toteutettava tarpeelliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että kuulemista jatketaan mainittujen periaatteiden mukaisesti.

Kuultavan henkilön suojelua koskevista toimenpiteistä sovitaan tarvittaessa pyynnön esittäneen ja pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten kesken.

Kuulemisen toimittaa suoraan pyynnön esittäneen jäsenvaltion oikeusviranomainen tai se toimitetaan kyseisen viranomaisen johdolla sen oman lainsäädännön mukaisesti.

Pyynnön vastaanottanut jäsenvaltio huolehtii pyynnön esittäneen jäsenvaltion tai kuultavan henkilön pyynnöstä siitä, että kuultavaa henkilöä avustaa tarvittaessa tulkki.

Kuultava henkilö voi joko pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion tai pyynnön esittäneen jäsenvaltion lainsäädännön nojalla vaatia hänelle mahdollisesti kuuluvaa oikeutta kieltäytyä todistamasta.

69. Vuoden 2000 oikeusapuyleissopimuksen 10 artiklassa vahvistetaan periaate, jonka mukaan jäsenvaltio voi pyytää videoneuvottelun avulla tapahtuvaa kuulemista, jos kuultava henkilö on toisessa jäsenvaltiossa. Edellytyksenä tällaisen pyynnön tekemiselle on se, että pyynnön esittäneen jäsenvaltion oikeusviranomaiset edellyttävät kyseisen henkilön kuulemista asiantuntijana tai todistajana ja että kyseisen henkilön ei ole toivottavaa tai mahdollista matkustaa kyseiseen valtioon kuultavaksi. Tämä voi olla "ei toivottavaa", jos todistaja esimerkiksi on hyvin nuori, hyvin vanha tai terveydeltään huono; "ei mahdollista" esimerkiksi silloin, kun todistaja antautuisi vakavaan vaaraan ilmestymällä pyynnön esittäneeseen jäsenvaltioon.

70. Pynnön vastaanottaneen jäsenvaltion on suostuttava videoneuvottelun käyttöön edellyttäen, että tällainen kuuleminen ei ole sen lain perusperiaatteiden vastaista ja että sillä on tarvittavat tekniset valmiudet. Viittaus "lain perusperiaatteisiin" tarkoittaa tässä yhteydessä, että pyyntöä ei voi evätä vain sillä perusteella, että todistajien ja asiantuntijoiden kuulemisesta videoneuvottelun avulla ei säädetä pyynnön vastaanottaneen valtion laissa tai että yksi tai useampi nimenomainen edellytys videoneuvottelun avulla tapahtuvalle kuulemiselle ei kansallisen lainsäädännön mukaan täyty. Jos pyynnön vastaanottaneella jäsenvaltiolla ei ole käytettävissään videoneuvottelun mahdollistavia teknisiä välineitä, pyynnön esittänyt jäsenvaltio voi vastaanottavan jäsenvaltion suostumuksella antaa sellaiset sen käyttöön.

71. Videoneuvottelun avulla tapahtuvaa kuulemista koskevista pyynnöistä on pyynnön esittäneen viranomaisen sekä pyynnön kohteen ja syyn lisäksi käytävä mahdollisuuksien mukaan ilmi kyseisen henkilön henkilöllisyys ja kansalaisuus sekä tarvittaessa sen henkilön nimi ja osoite, jolle pyyntö toimitetaan. Lisäksi siinä on ilmoitettava, miksi todistajan tai asiantuntijan henkilökohtainen läsnäolo ei ole toivottavaa tai mahdollista, sekä sen oikeusviranomaisen nimi ja niiden henkilöiden nimet, jotka hoitavat kuulemisen. Näihin tietoihin viitataan mainitussa vuoden 2000 oikeusapuyleissopimuksessa. Pynnön vastaanottaneen valtion oikeusviranomainen toimittaa lainsäädäntönsä mukaisella tavalla asianomaiselle henkilölle kutsun tulla kuultavaksi.

72. Vuoden 2000 oikeusapuyleissopimuksen 10 artiklan 8 kohta edellyttää, että jos videoneuvottelun avulla kuulemisen yhteydessä henkilö kieltäytyy todistamasta ja todistaa totuuden vastaisesti, valtio, jossa kuuleminen tapahtuu, toteuttaa toimenpiteitä henkilön osalta samalla tavoin kuin jos tämän kuuleminen tapahtuisi kansallisessa menettelyssä.

Tämä on seurausta siitä, että tämän kohdan mukaan velvollisuus todistaa videoneuvottelun avulla tapahtuvassa kuulemisessa perustuu pyynnön vastaanottaneen jäsenvaltion lainsäädäntöön. Kohdan tarkoituksena on erityisesti taata, että todistajaan, joka ei noudata todistamisvelvollisuuttaan, kohdistuu tästä menettelystä samanlaisia seuraamuksia kuin jos kyseessä olisi kansallinen tapaus, jossa ei käytetä videoneuvottelun avulla tapahtuvaa kuulemista.

73. Mainitun yleissopimuksen 10 artiklan 9 kohdassa ulotetaan videoneuvottelun avulla tapahtuva kuuleminen syytettyihin. Kullakin jäsenvaltiolla on oikeus päättää, suostuuko se tällaisia kuulemisia koskeviin pyyntöihin. Jäsenvaltio voi tehdä yleisen ilmoituksen siitä, ettei se suostu pyyntöön. Syytetyn suostumus olisi aina saatava ennen kuulemista.

Päivitetty viimeksi: 17/11/2021

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.